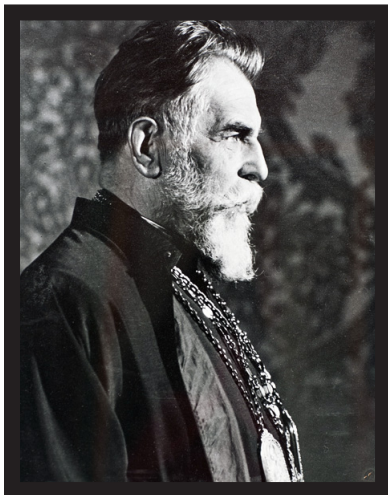

Молитва за прославу Ісповідника Віри Патріярха Йосифа

Пресвята Тройце, слава і хвала Тобі за ласки, уділені Пастирю Української Католицької Церкви, Служі Божому Йосифу Сліпому, і за те, що в ньому Ти дала нам світлий зразок непохитності у вірі і героїської витривалості оборонця Твоєї переслідуваної Церкви і правдивого свідка розп'ятого Христа впродовж 18 довгих років сибірської каторги.

Через його заслуги і посередництво, дай нам силу йти за Христом хресною дорогою і допоможи нам одержати ласку, якої дуже потребуємо і про яку сьогодні прохаємо (сказати яку), щоб ця випрошена ласка стала спонукою піднесення на Престоли Твого доброго, сильного, вірного сина Твоєї Церкви. Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

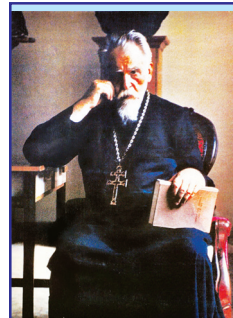
Дизайн та друк:

Товариство українців католиків “Свята Софія”
7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027.

Тел.: 215-635-1555

веб-сторінка: <http://stsophia.us>

електронна адреса: st.sophiara@yahoo.com

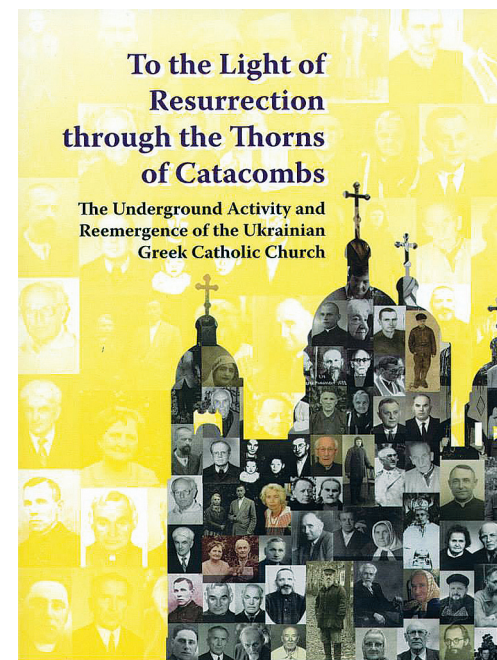
Центр Студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого

7911 Whitewood Rd.
Elkins Park PA 19027
215-635-1555

Обіжник Ч. 4 (8) Осінь 2014

Англomовна книга про життя та діяльність УГКЦ в підпіллі побачила світ за сприяння Релігійного Товариства українців католиків “Свята Софія” США

Цьогоріч минає 25 літ з часу легалізації Української Греко-Католицької Церкви. З цієї нагоди Релігійне Товариство українців католиків “Свята Софія” США (ТСС А) у співпраці з Інститутом Історії Церкви Українського Католицького Університету у Львові (ІІЦ УКУ) видали англomовний переклад супутньої книги до виставки «До Світла Воскресіння крізь терни катакомб». Презентація книги, переклад якої англійською мовою виконала Куратор Центру студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого д-р Ірина Іванкович, відбулась 4 травня цього року в рамках Міжнародної наукової конференції “Катакомбна Церква в 20-му столітті”. Захід відбувся в ЛаСаль Університеті (Філадельфія) при нагоді відкриття вище згаданої виставки, яка присутня в США завдяки зусиллям ТСС А. У її основу лягли матеріали Інституту, передусім спомини очевидців та активних учасників підпілля, які було зібрано протягом 1992-2009 рр., документи державних архівів, фотографії з приватних збірок. У виставці показано життєві історії представників греко-католицького клиру, чернецтва, мирян, у кожній з яких — неповторна людська доля. Всі разом вони є свідченням глибокої християнської віри та незламної вірності своїй Церкві й народу. Книжка, яка віддзеркалює тематику виставки, хронологічно виставка охоплює період від 1939-го до 1991 рр. та відображає три важливі етапи трагічної і водночас героїчної історії УГКЦ ХХ ст. — насильницьку ліквідацію, підпілля та легалізацію в 1989 р.

Замішені в публікації матеріали на окремих прикладах узагальнюють й представляють становище цілої Церкви в умовах переслідувань, розкривають форми спротиву й підпільної діяльності духовенства та мирян, методи боротьби за визнання своїх прав. Цей тематичний супровідний буклет детально розкриває історію діяльності УГКЦ в підпіллі, доносячи інформації про переслідування Церкви до ширшого загалу громадськості. Книжку можна замовити за ціною 16 дол. (в ціну включено кошт пересилки), надіславши чек із позначкою: Exhibit Book на адресу: St. Sophia Religious Association, 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027.

Презентація антології поезій «Серця живе джерело»

16 липня 2014 року у приміщенні фундації «Справа Патріярха Йосифа» що в Тернополі відбулася презентація антології «Серця живе джерело», у якій зібрано поезії, присвячені Блаженнішому Патріярхові Йосифові Сліпому.

Презентацію молитвою «Отче наш» відкрив Президент Релігійного товариства «Свята Софія» в Римі о.Марко Семен. Потім він звернувся до присутніх, наголошуючи на актуальності постаті першого Патріярха УГКЦ Йосифа Сліпого у сучасних складних випробуваннях, що випали на долю українського народу, «коли на нових сторінках історії України кривавими літерами закарбовуються імена сотень мучеників за свободу і незалежність свого народу, котрі на Сході нашої держави кладуть життя на вівтар Батьківщини». Отець зазначив, що Патріярх був живим прикладом непохитної людини, яку переслідувала радянська тоталітарна система, але ні святої віри не захитала, ні духа не зламала. «Через терни до зірок» - саме такий шлях пройшов Патріярх Йосиф, який вірно і віддано служив Україні і Церкві до кінця свого життя.

Авторка вступного слова до книги доктор Ірина Іванкович, куратор Центру студій спадщини Патріярха Йосифа, розпочала свою мультимедійну презентацію зі слів Патріярха: «Ніхто не є вічний. Старші відходять, а на їх місце приходять молоді... Щасливий той народ, коли в руки беруть провід люди чесні, образовані, свідомі того, що вони покликані для праці для добра свого народу і своєї Церкви... Той нарід може бути спокійним, бо він має такий провід, що забезпечує світле майбутнє». Д-р Іванкович розповіла слухачам про упорядників видання – відомих літературознавців: академіка Леоніда Рудницького та професора Степана Хороба. Зазначила, що книжка збагачена чудовими репродукціями картин відомого мистця української діаспори в Америці Юрія Гури, до яких проф. Рудницький долучив коментар під назвою «Роздуми над картинами Юрія Гури, присвяченими Йосифові Сліпому». Зазначила, що географія поезій про Патріярха дуже широка, бо 19 авторів, твори яких включені до збірки, походять з різних держав світу. «Нам не відомо, щоб деінде у світі про духовну особу було складено стільки поезій як світськими особами, так і священнослужителями», - зазначила вона. Доповідачка висловила сподівання, що презентація антології поезій надихне молодь до вивчення багатой спадщини Патріярха Йосифа.

Учениці християнського колегіуму «Знамення» з Зарваниці натхненно продеклямували декілька поезій з антології, що присутні зустріли гарячими оплесками.

Особистими спогадами про зустрічі з Патріярхом поділилася Ірина Борко, котра ще дівчинкою познайомилася з Блаженнішим під час його перебування в

невільного поселення, в усіх країнах вашого поселення, у в'язницях, в тюрмах і лагерах, аж до краю землі і до краю вашого земного життя». А пізніше його публичні виступи, як цитоване по всьому вільному світі слово, виголошене на форумі Другого Ватиканського Собору, після його повороту на захід 1963 року, про «гори трупів і ріки крові», ввели у свідомість всього християнства гірку долю мовчазної української Церкви у катакомбах.

Сьогодні, завдяки Божому Провидінню, ця Церква вже не мовчазна; вона говорить могутнім голосом в Україні й у світі; вона живе, росте і розвивається - мрії та задуми Йосифа Сліпого стають дійсністю.

Документи, що їх тут зібрано, ясно і недвозначно свідчать про незаперечний факт: Ісповідник віри Йосиф Сліпий, по mimo усіх мук і тортур, по mimo численних звитяг і перемог, та по mimo усіх почестей і прикостей, що він їх зазнав від своїх і чужих вже після приїзду на Захід, залишився перш усього шляхетною людиною, якій була притаманна щира, непохитна, майже дитяча віра в Бога й ненарушима відданість Церкві Христовій. Ціле своє трудолюбне життя він, так як це ствердив Папа Іван Павло II, стоячи біля домовини Патріярха у Соборі Святої Софії в Римі до наслідника Сліпого, Архiepіскопа Мирослава Івана Любачівського, «боровся за справедливую справу, йому належить пошана». Воїстину, «перейшов він через хресне пережиття і терпіння подібно, як Христос на Голготі».

ЗІ СВЯТИМИ УПОКОЙ....

МОЛИТВА

Прийми, Господи, молитви наші за Святої Пам'яті Патріярха Йосифа, якого ти нам у своїй доброті був післав.

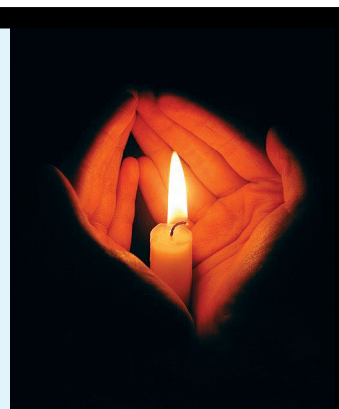
І прости, Господи, тим, які, нехтуючи волею Твоею святою, терням стелили шлях Вибранця Твого до кінця його цьогоземного життя. Просвіти їх, Господи, і прости їм, як і Він їм протистив.

Свій важкий хрест доніс наш Патріярх до престолу Твого, Господи, хрест співчуття із народом своїм, хрест співчуття із Церквою, яку безжалісно ділили і присудили на смерть.

Поможи нам, Господи, урятувати нашу рідну Церкву, для якої все життя невтомно трудився Він та права якої так відважно і віддано обороняв.

Допоможи, щоб слова Патріяршого Завіщання просвічували шлях владикам, священникам і мирянам. Допоможи, щоб усі ми йшли Ним вказаним шляхом та щоб ділами зберігали ми святу пам'ять нашого Дорогого Патріярха.

Дарія Кузик

Є люди, яким судилося бути провідниками, а навіть спасителями свого народу у найбільш трагічні часи його існування. Для українського народу такими людьми у 20-му столітті були Слуга Божий Андрей Шептицький і Патріарх Йосиф Сліпий.

Книжка «Шлях у безсмертя», ядро якої творять матеріали про смерть та похорон Патріарха Йосифа, зібрані з періодичних видань 1984 року, відтворює стражденний і зболений образ української діаспори 30 літ тому у момент смерті Блаженнішого Йосифа Сліпого. У цю збірку ввійшли вибрані документи-відгуки на відхід Патріарха у вічність від усіх прошарків українського і не-українського Божого люду, багато з яких переставилися у засвіти. З перспективи часу, її читається як свого роду *Who is who* (Хто є хто) в житті української діаспори 1984 року. Вона сьогодні, особливо для генерації українців, для яких ім'я Йосифа Сліпого є тільки історичним поняттям, дає можливість глибше пізнати духове обличчя Патріарха й краще збагнути його значення для українців у розсіянні сухих у врем'я люте і його вплив на формування християнського світогляду генерації молоді української діаспори. Прикладом цього може послужити стаття Катерини Рудницької “September 7, 1984”, поміщена в українському католицькому щоденнику АМЕРИКА (Філядельфія, 24 вересня 1984 р.), у якій молода тоді ще студентка університету підкреслює значення Патріарха для молоді. Наводимо короткий пасус у перекладі: «Так як наші батьки і предки ділили своє життя зі Слугою Божим Митрополитом Андреем, так мою генерацію поблагословила присутність його Блаженства між нами. Ми жили в добі великого мужа, особиста відвага, цілісність й святість якого залишили незатерту печать духа на душі кожного із нас, що його знали. Сьогодні ми оплакуємо його відхід з цього світу, завтра, можливо, вшановуватимемо його так, як наші батьки його попередника. Після довгого життя, сповненого страждань і мук, наш Патріарх був покликаний своїм Творцем, а ми, котрі стоїмо на порозі нашого зрілого життя, є покликані завершити розпочату ним працю».

Блаженніший Йосиф залишив цілі ряди своїх вихованців, які пішли твердим кроком у життєву путь з печаттю його духа. У контрасті до нього, Боже Провидіння дозволило їм жити у добі незалежної України, в часах безпрецедентного розвитку і розвою УГКЦ на рідних землях і в діаспорі, брати участь у процесі релігійно-національно-культурного відродження в Україні, який - помімо усяких загарбницьких загроз і кривавих пароксизмів ненависти - енергійно й невпинно торує до світлого майбутнього, що нам пророкував Патріарх Йосиф. Тим, що його пізнали, - чи то особисто, чи через його спадщину - Йосиф Сліпий дав так багато, що його смерть, здавалося б, втратила силу. Безумовно, були між нами і такі, що після трагедії 7 вересня попали у відчай і не зуміли погодитися зі смертю їхнього свящя. Проте велика більшість українського Божого люду зрозуміла, що у випадку Блаженнішого Йосифа смерть - це тільки сестра сну, що він далі перебуває між нами через його могутню духовну спадщину, скристалізовану для нас у його образі у світі поезії, літератури і мистецтва, що стала запорукою його туземного безсмертя. Його листи-послання до українського народу, писані потайки у казематах карних таборів Сибіру, Полярії і Мордовії, що закликали могутнім голосом до боротьби із злом і які він пізніше стисло поетичним способом відтворив у своїому «Заповіті», стали святом імперативом для усіх українців: *«Будьте свідками Христа в Україні і на землях вашого вільного й*

Учасники презентації (світлина: о. Роман Гридзук)

Маклаково. Вона емоційно поділилася переживаннями про свою першу зустріч із Йосифом Сліпим та про ті миті, коли вони з братом прибігали та приносили гостинці від матері для «отця Йосифа» - саме так вони його називали. Пані Борко розповіла також прикрі епізоди про знущання, яких зазнавав Патріарх Йосиф на засланні. Особливо запам'ятала, як прийшла посвячувати паску на Великдень, а отець Йосиф навколішки непорушно молився, і вся спина у нього була обплъована. Коли вона спитала, що трапилося, Блаженніший стримано відповів, що так з ним поводитися ті люди, які хочуть, щоб він ще більше молився за них. Вона згадала, як перед від'їздом Патріарх Йосиф її поспівавав і дав Святе Причастя, також показала одну з родинних реліквій – портрет Йосифа Сліпого з його автографом.

Під кінець презентації Анна Зварич, Голова Фондації “Справа Патріарха Йосифа” подякувала всім за зустріч і можливість ще раз задуматися над постаттю Блаженнішого. Адже його незламна віра в Бога, в силу християнського виховання в душі науки і правди є головним орієнтиром майбутнього України.

На закритті Отець Марко Семен попросив усіх присутніх молитвою вшанувати пам'ять загиблих борців за волю України, просячи Всевишнього, аби прийняв їхні душі до Своєї небесної обителі.

Видання антології поезій, присвячених Патріархові Йосифові Сліпому, «Серця живе джерело» здійснене за сприяння Релігійного Товариства Українців Католиків «Свята Софія» США. Презентації книжки дотепер відбулися у Римі (Італія), Фрібурзі (Швейцарія), Філядельфії (США) та у Варшаві (Польща). Перша презентація пройшла 16 жовтня 2013 року в Івано-Франківську при нагоді міжнародної наукової конференції «Патріарх Йосиф Сліпий і сучасність».

Прес-служба Представництва Товариства «Свята Софія» США в Україні

Шлях у безсмертя.

До 30-их роковин відходу у вічність Патріярха Йосифа Сліпого (17 лютого 1892 р. - 7 вересня 1984 р.)

30 років тому, 7 вересня 1984 року Божого, у Вічному Місті зупинилися сани туземної мандрівки «через терня» Першого Патріярха Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Йосифа Сліпого. 92 роки невтомного і відданого служіння в Христовому винограднику, освячені незламною вірністю Апостольській столиці, 18-ма роками ув'язнення, безмежною синівською любов'ю до рідної землі та свого народу, відданістю науковій та пастирській діяльності увінчалися не тільки видимими плодами, що їх залишив Патріярх Йосиф нам, своїм нащадкам, але й проклали йому – «до зір» - шлях у безсмертя.

З метою вшанування роковин відходу у вічність Слуги Божого Йосифа Сліпого, «духовні діти» Блаженнішого – Релігійне Товариство українців католиків «Свята Софія» в Римі (матірне ТСС) та в США (ТСС А) підготували книгу «Шлях у безсмертя. До 30-річчя відходу у вічність Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого. (1892-1984). Матеріали про смерть та похорон». Публікація побачила світ у львівському видавництві «Артос». Упорядниками книги є Куратор Центру студій спадщини Патріярха Йосифа д-р Ірина Іванкович та Президент ТСС в Римі о. ліц. Марко Ярослав Семенен. Пов'язані із похоронами Патріярха матеріали, що їх зібрано у цій книжці з різних друкованих джерел української діаспори в США та Італії, будуть для багатьох його «воїнів» мандрівкою у ті сумні вересневі дні 1984 року, коли українська громада прощала свого духовного Батька в останню путь. Для представників молодшого покоління ці документи стануть свідченням глибокої пошани, любові та вдячності, що її заскарбив за життя Блаженніший Йосиф не лише серед вірних своєї Церкви, але й серед представників світової спільноти. Добірка поетичного інтермеццо мистців слова діаспори, переплетена спогадами відданого співпрацівника Патріярха, Голови американського Товариства «Свята Софія» академіка Леоніда Рудницького, надають виданню особливого чуттєвого виміру. Доповнена численними світлинами з архівів ТСС А, ця книжка послужить новим штрихом до портрету однієї із найбільш маркантних і непересічних постатей української історіографії – Блаженнішого Йосифа Сліпого, який у своєму «Заповіті» і нам залишив дорозказ у безсмертя: «,... Щоб ви не зневірилися...» /Ів. 16, 1/ і „Хай не тривожиться серце ваше. Віруйте в Бога!...” /Ів. 14, 1/. І головне заповідаю вам: „Щоб ви любили один одного...” /Ів. 15, 12, 17/ любов'ю, над яку більшої немає, що готова й життя своє віддати за друзів своїх...» /пор. Ів. 15, 13/»

ШЛЯХ У БЕЗСМЕРТЯ

До 30-річчя відходу у вічність
Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого
(1892-1984)

матеріали про смерть та похорон

тим самим він і голова нашої Церкви, одної, єдиної для нас по цілому світі Української Католицької Церкви, і тому ми вшановуємо його титулом “патріярх”. Авдиторія відгукнулася спонтанними оплесками.

Під час поминок Патріярха Йосифа прощали: від владик УКЦеркви – Митрополит Стефан Сулик; Української Православної Церкви в особі Митрополита Мстислава – Владика Володимир Дідович; священників УКЦ – о. мітрат Маріян Бутринський; Українського Патріярхального Світового Об'єднання – д-р Богдан Лончина; Українського уряду в екзилі – президент Микола Лівницький; Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради його голова – д-р Мирослав Прокоп; ОУН – голова проводу Ярослав Стецько; ОУН під керівництвом Миколи Плав'юка – Леонід Філь; СКВУ – д-р Петро Саварин; українських науковців – проф. Володимир Янів; української катедри при Гарвардському Університеті – проф. Омелян Пришак; уряду Канади – сенатор Павло Юзик; Пласту – д-р Юрій Старосолький; СУМ-у – мгр Євген Гановський; Українців Великої Британії – ред. Ілля Дмитрів. Було значно більше бажаючих висловити співчуття, наприклад голова НТШ – д-р Ярослав Падох, представники мирянських організацій, але на жаль час на це не дозволяв.

На закінчення – особливо драматичний момент, який викликав непрохані сльози на очах авдиторії, коли зі звукозапису зазвучали слова Заповіту Патріярха Йосифа: *«Ще трохи, і ви не побачите мене більше ...» (Йо. 16, 16).* *“Залишаючи цей світ і “сидячи на саях”, як говорили наші предки, після 90-ти кілька літнього життя молюся за вас, моє Духовне стадо, і за весь український народ, якого я є сином і якому я старався весь свій вік служити, словами прощальної Архиєрейської молитви Господа нашого Ісуса Христа. Він бо для нас усіх і для всього світу є “путь, істина і життя” (Йо. 14, 6) “Сидячи на саях...” лечу думками до всіх моїх братів і сестер в Україні і на просторах цілого Радянського Союзу, до тих, що страждають на волі, і до тих, що караються у в'язницях, в тюрмах, в таборах невідомої праці і в таборах смерті ...”* Продовжує читати о. Любомир: *“...Моліться, як до тепер, за Патріярха Києво-Галицького і всієї Руси, безіменного і ще невідомого! Прийде час, коли Всевишній Господь пошле його нашої Церкві і обявить його ім'я! Але наш патріярхат ми вже маємо...”*

Належить відмітити, що останні роки життя Патріярха Йосифа були ускладнені проблемами зі здоров'ям, тому й діяв за його благословенням Крилос Львівської Архиепархії, який – у порозумінні з легальним наслідником Патріярхом Мирославом – керував похоронним процесом. Закінчуючи поминки, о. Любомир Гузар сказав: *«Ми після жалібних похоронних днів повернемося додому. І що далі? Далі залежить від нас. На нашому шляху багато ще труднощів... ми мусимо старатися про визнання нашої єдності, про визнання нашого патріярхату із сторони інших патріярхів, але головню від Вселенського Архиєрея Папи Римського”.*

На закінчення – з вище сказаного про похорон насувається питання: а що зроблено за три десятки років і що далі робиться у справі визнання існуючого патріярхату УКЦ згідно із Завішанням Патріярха Йосифа? Подумаймо, кожний окремо і всі разом, як Божий Люд!

архиєрейська Служба Божа, що її служив Патріарх Мирослав у сослуженні усіх владик і багатьох священників. Дияконував о. Євген Небесняк. Церемонією керував о. Петро Стецюк, а о. Іван Музичка диригував хором. Патріарх Мирослав виголосив глибоку, вдумливу проповідь про нелегкий хресний життєвий шлях Покійного Патріарха, підкреслюючи: “Минуть віки, а він світитиме, як приклад поєднання

Божого з людським, релігійного з національним, минаючого з вічним...”

Після закінчення св. Літургії декан кардиналів К.Конфальонієрі провів разом з усіма римо-католицькими кардиналами, єпископами, священниками, монахами і монахинями спільну заупокійну молитву за Патріарха Йосифа. Секретар Східної Конгрегації Владика Мирослав Марусин виголосив італійською мовою проповідь, про життєвий шлях Блаженнішого Йосифа, наголошуючи: “Відаємо і ми наш глибокий поклін, повний шанобливого подиву та вдячності, для великого ієрарха нашого століття, у Бозі спочилого Верховного Архієпископа Львівського, Кардинала Йосифа, ісповідника святої віри...” “І знову прозвучали похоронні молитви «Святий Боже» і жалібна процесія з хоругвами, вінками, квітами вирушила за труною, яку несли Владика Ізидор Борецький і Владика Іван Прашко разом з священниками на вічний спочинок у підземелля Собору Святої Софії, де відбулось запечатання гробу. І знову прозвучало «Вічна пам'ять».

Під час обіду в ідальні УКУ, у якому взяли участь владика і запрошені гості, голова Львівського Крилосу о. д-р Іван Хома прочитав становище Львівського Крилосу щодо ситуації після смерті Блаженнішого Патріарха Йосифа. Ввечері після похорону відбулись поминки, якими в імені Крилосу Львівської Архиепархії керував архимандрит Чину Отців Студитів о. д-р Любомир Гузар. Вітаючи всіх присутніх владик, священників, ченців, черниць та мирян, він подякував за те, що прийшли на ці поминки, аби віддати християнську і людську шану та честь учителеві світлої пам'яті Патріархові Йосифові. Водночас підкреслив, що всі ми зібрались з усіх закутків світу, але тут також сьогодні є заступлена матірня земля Україна “в особі Блаженнішого Львівського Архієпископа і Митрополита Галицького. Блаженніший Мирослав Любачівський є Архієпископом княжого міста Львова, тим самим він спадкоємець старовинної традиції київських митрополитів,

Делегація Релігійного Товариства українців католиків «Свята Софія» США на похоронах Блаженнішого Йосифа. Попереду (ліворуч): Тетяна Цісик, Юрій Старосольський, Романа Навроцька (світлина: з архівів Центру студій спадщини)

Пропонуємо нашим читачам ознайомитись із вибраними матеріалами з книги “Шлях у безсмертя. До 30-річчя відходу у вічність Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого. (1892-1984). Матеріали про смерть та похорон”. Подаємо ретроспективні роздуми довголітнього редактора журналу “Патріархат” Миколи Галіва та Голови Релігійного Товариства українців католиків “Свята Софія” академіка Леоніда Рудницького - “воїнів” Патріарха Йосифа, які віддано та вірно втілювали його ідеї та задуми в життя.

ПОХОРОН ПАТРІАРХА ЙОСИФА З ТРИДЦЯТИЛІТНЬОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Микола ГАЛІВ

Чим більше віддаляємось від смерті світлої пам'яті Патріарха Йосифа Сліпого, тим більше він стає перед нашими очима - виразніший, світлий приклад, незламний каторжник комуно-більшовицької системи. Він своїм унікальним і неповторним життям відкрив нову сторінку історії страждальної Української Католицької Церкви. Його історична візія – відновлення давніх ідей патріархату УГКЦ – поляризувала вірян української діаспори за його багатогранного життя, і сьогодні, після його смерті, продовжує поляризувати українців «в розсіянні сухих» й водночас в Україні, себто у його Києво-Галицькій Митрополії.

Писати про похорон Патріарха Йосифа – людини, яка поставила своє особите життя на терези Української Церкви й українського народу – неможливо без зворушення навіть з 30-тирічної перспективи. Світлої пам'яті Ісповідник Віри переставився у Божу вічність незабутнього 7 вересня 1984 року у Римі на 93 році життя. Тут, у Вічному Місті, завершився його туземний, нелегкий, тернистий життєвий шлях, пройдений згідно зі словами його владичого гербу: «Per Aspera ad Astra – через терня до зір», у Божі небеса. Сумна вістка про смерть українського церковного і національного світоча Патріарха Йосифа блискавично рознеслась у західному світі.

Пригадуються ті незабутні сумні дні скорби, покорі і похоронних молін у Римі. Перед очима і сьогодні, як фільмові кадри, пробігають похоронні події. Це була чудова римська тепла сонячна осінь. До Риму на похорон прибула українська діаспора з усіх куточків Південної і Північної Америк: Аргентини, Бразилії, США і Канади; з Австралії, Європи: Англії, Бельгії, Голландії, Німеччини, Югославії. Миряни, священники і владика – весь український церковно-релігійний, політичний, науковий і громадський світ. Були вірні послідовники покійного Патріарха Йосифа – члени Українського Патріархального Світового Об'єднання (УПСО). Вони прибули, щоб поклонитись українським гробам у Римі, а зокрема віддати доземний поклін тому, що 21 років тому своєю несподіваною появою у Вічному Місті – центрі вселенської Христової Церкви – сколихнув опінію цілого світу. Він на Другому Ватиканському Соборі говорив: «Я прийшов, щоб свідчити про тих, що вже не можуть говорити: про гори трупів і ріки крові, свідчити про Мовчазну Українську Церкву». Поклонитись прахові того, що відкрив нову, світлу сторінку – патріархальну епоху, освячену змаганнями за історичні права нашої Церкви – Патріархат, як Церкви sui iuris, Церкви свого права, Помісної Церкви.

На жаль не всім вірним пошастило прийти, щоб скласти свій синівський поклін Главі нашої Церкви Патріархові Йосифові і сказати останнє «прощай». Під час похоронних обрядів тлінні останки Патріарха Йосифа - у патріарших строях і мітрою на голові - спочивали на катафалку в Соборі Святої Софії, храму, який був побудований за його стараннями. 8 вересня 1984 р., перед запланованим відлетом до Вінніпегу, прибув до Собору Папа Іван Павло II, щоби попрощатись з покійним. Поцілував його у чоло і праву руку, помолився за спокій його душі і сказав до присутнього наслідника покійного Патріарха Йосифа, коадьютора Мирослава Івана Любачівського такі знаменні слова: «Покійний боровся за справедливу справу». 9 жовтня 1984 р., при нагоді авдієнції Блаженнішого Кoadьютора Мирослава і Владика Мирослава Марусина у Святішого Отця, Папа повторив ті самі слова: «Покійний боровся за справедливу справу» і до цього додав: «Його треба цінити, бо він мужньо ставав в обороні прав своєї Церкви». (Патріархат, грудень 1984 р., ст. 3 – прим. автора)

Папа Іван Павло II окроплює тіло спочилого свяченою водою. 8 вересня 1984 р. (світлина: з архівів Центру студій спадщини)

На протязі цілого тижня, себто від смерті до завершення похорону, безперервно відбувались похоронні моління. У середу, 12 вересня 1984 р., у пополудневих годинах о. Петро Когут з Франції в сослужінні багатьох священників відправив заупокійну Святу Літургію. Після жалібного «вічна пам'ять» голова проводу ОУН Ярослав Стецько виголосив прощальну промову.

Провідні члени Українського Патріархального Товариства в США: Василь Колодчин, Леонід Рудницький, Василь Пасічняк і Микола Галів мали авдієнцію у Кoadьютора Мирослава Івана Любачівського, під час якої заявили свою повну підтримку.

Завершальні похоронні обряди у четвер, 13 вересня 1984 р., довершив наслідник Патріарха Йосифа, Кoadьютор Мирослав Іван Любачівський у сослужінні секретаря Східної Конгрегації Владика Мирослава Марусина, Митрополитів: Максима Германюка з Канади і Стефана Сулика з США; преосвящених єпископів: Івана Прашка з Австралії, Ізидора Борецького з Торонто, Єфрема Кривого з Бразилії, Андрія Сапеляка з Аргентини, Іннокентія Лотоцького з Чикаго, Августина Горняка з Лондону, Михайла Гринчишина з Франції, Платона Корнеляка з Німеччини, Славомира Мікловша з колишньої Югославії і Роберта Москаля з Парми. Також сослужили: протоархимандрит Василянського чину Ізидор Патрило, ЧСВВ з Риму, архимандрит Отців-студитів Любомир Гузар, о. Іван Гриньох з Мюнхена й о. Іван Хома; мітрати: Володимир Андрушків з Коговз і Маріяна Бутринський з Чикаго, а також численне гроно священників. В імені Митрополита Української Православної Церкви Блаженнішого Мстислава (Скрипника) у похоронних моліннях взяли участь Владика Володимир Дідович та о. Дубицький з Мюнхена.

Завершальні похоронні моління відбулись на площі Собору Св. Софії, яка була заповнена паломниками, священниками, ченцями та черницями українських і неукраїнських чинів, мирянами з різних континентів. Серед присутніх було чимало видатних провідних політичних, громадських, наукових діячів. Перед Собором Св. Софії розчинилася у незчисленній кількості вінків і квітів вже закрита трумна з тлінними останками Патріарха Йосифа. Зі сторони Українського Католицького Університету наближалася процесія владик і священників у жалібних малинових фелонах на чолі з Патріархом Мирославом Любачівським, які півколом оточили домовину. Перші два ряди крісел зайняли гості-чужинці: американський амбасадор до Апостольської Столиці Пітер Мирфі, єпископи і священники латинської і східної Католицьких Церков, представники дипломатичного корпусу при Апостольській Столиці, 14 кардиналів й інші. Серед названих вирізнявся у білому найбільший «жебрак світу», голова світової допомогової установи «Церква у Потребі» (Kirche in Not), великий приятель Патріарха і незрівняний жертводавець для УКЦ, голландський монах Веренфрід ван Страатен. Це він під час поминальної Служби Божої у сороковий день смерті Патріарха Йосифа, у німецькій церкві св. Михайла у Мюнхені виголосив вдумливу проповідь, присвячену пам'яті Патріарха, у якій закликав:

«Слухайте тому з глибокою пошаною і з дитячим послухом вашого Патріарха. Він не є мертвий. Його душа у руках Божих і ніяке терпіння його більше не може торкнутися. Час бо настав, що він з Сином Чоловічим буде прославлений... Ваш Патріарх сяє ясно. Він судить поган і панує над народами. Так слухайте його, бо він далі проповідує, у своєму Завіщенні, у цьому благородному, а разом з тим потрясаючому документі, що він вам залишив, як останній свій Заповіт. Якщо цей Заповіт не буде у кожній українській родині, кожним українським священником і кожним українським єпископом знову й знову читаний, роздумуваний, взятий до серця, підтверджений, виконаний, якщо тим Заповітом не будете жити, тоді я побоююся, що українська Церква не була гідною такого Пастиря. Нехай це не стане дійсністю». Пригадаймо собі цей заклик!

З небесних висот синього небосхилу цілувало траурний Божий Люд римське сонце, що стояло у зеніті, а благальні мелодії хоральних молитов: «Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний ...» за спокій душі Покійного неслись у небесні простори, до стіп Всевишнього. Унікальна, незабутня і неповторна картина, на тлі якої, під чистим, безхмарим, сонячним небом розпочалась заупокійна

Блаженніший Мирослав Іван Любачівський освячує домовину бл. Патріарха Йосифа Сліпого. 13 вересня 1984 р. (світлина: з архівів Центру студій спадщини)